N.ro 42.

GAZETA KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 25. *MAJA ROKU* 1798. *w PIĄTEK.*

z Berlina dnia 19. *Maja.*

Zawczoray i wczoray Król Jmć odprawił rewią w *Potsdamie*, nad woyskiem składaiącym tamteyszą załogę, równie iak innemi regimentami, w tym celu przybyłemi. Po czym Król Jmć z całą familią wyiechał z *Potsdamu* do *Charlottenburg*. — Na dniu wczorayszym przybył do tuteyszey stolicy Xiąże feldmarszałek *Repnin*. W tych dniach wyszło tu publicandum, względem podawanych Królowi Jmci memoryałow i zażaleń, w treści nastepuiącey „ iż ponieważ nadzwyczayny nacisk podobnych zażaleń częstokroć prawu przeciwnych, a czasem w sposobie pisania niezrozumiałym wyłuszczonych, zabiera drogi czas Królowi Jmci, którego wymaga po nim obrot całkowitey machiny rządu i czuwanie około powszechnego interessow kraiowych składu, z drugiey strony osobiste przyieżdżanie supplikantow z nayodległeyszych prowincyow, przynosi im nietylko niezmierne wydatki, z oddaleniem ich od domu i familii, ale nawet podaie ich częstokroć w ręce szukaiących zysku doradzcow, a przez to skłonność do kłótni i nienawiści ożywiana, truie w obywatelach pilność, przemysł, i miłość domowey spokoyności i porządku. Przeto Król Jmć dla zagrodzenia takowych nieprzyzwoitości, stanowi, iż odtąd wszystkie bez róznicy suppliki i prożby nie będą mogły być immediatè Królowi Jmci podawane. A gdy podług urządzoney administracyi kraiow *Pruskich* dla każdego gatunku interessow i okoliczności, oddzielni urzędnicy, sądy i kollegia są postanowione. Przeto do nich każdy nayprzod udawać się powinien, gdyby zaś z ich wyroku i rezolucyow nie był kontent, na ówczas skargę swoią do kollegium kraiowego immediate w tym interessie przeznaczonego, zanieść może, a gdy i tam podług swego mniemania nie znaydzie wsparcia, szukać go będzie w departamencie ministerium stanu. Tak n.p. wszystkie processa powinny być nayprzod w sądach pierwszey instancyi odbywane, ztamtąd do *Collegium* kraiowego sprawiedliwości względnie każdey prowincyi przenoszone, a nakoniec w trzeciey instancyi do departamentu sprawiedliwości. Ktokolwiek w policyinych i ekonomicznych okolicznościach, albo w interessach żywności, handlu i rzemiosła tyczących się, albo nakoniec względem publicznych podatkow szuka sprawiedliwości, ten nayprzod powinien się udać do urzędu dominiow, do magistratu, albo policyi mieyscowey, tam ieżeli w skargach swoich nie znaydzie satysfakcyi, uda się do Kamery swoiey prowincyi, a w końcu do generalnego *directorium*. W sprawach akcyzyinych urząd akcyzowy i celny iest pierwszą instancyą, Dyrekcya akcyzy i cła prowincyi drugą, a Departament akcyzy i cła w *Berlinie* ostatnią. Ten tylko kto w swoiey sprawie przeydzie porządek instancyow, i iest przekonany, iż iego prożba nie iest dostatecznie wysłuchaną, a w pokrzywdzeniach swoich nie znalazł stosowney do praw ulgi, może udać się w końcu do J. K. Mci i oczekiwać na własny iego wyrok. etc: „

z Londynu dnia 8. *Maja.*

Odbieramy nastepuiącą ważną wiadomość z *Portmouth d.* 6. *Maja.* „ Ostatniey nocy przybył tu nadspodziewanie z *Francyi* sławny, dotąd w niewoli *francuzkiey* zostaiący, Kapitan nasz morski *Sir Sidney Smith*, z sekretarzem swoim P. *Wright*, i z officerem z okrętu *Diamond*, zkąd na łodzi rybackiey umknąć potrafili, a przy *Havre* od fregaty *Argo* przyięci, i tu do *Portsmouth* przywiezieni zostali. Fregata w krążeniu swoim spostrzegła bat z trzema ludzmi, a na nim zatknięty drąg z chustką białą; za zbliżeniem się, Kapitan fregaty *Bowen* zapytał się: *czyli który z nich nie umie po Angielsku*, na co *Smith* zawołał *i owszem, kollego spiesz się i przyimiy do siebie Kapitana Sidney Smith*. Kapitan *Bowen* skoczył zaraz na łódź, i pełen radości, wprowadził go na fregatę. Jak tylko wiadomość o przybyciu jego w *Portsmouth* rozeszła się, zebrane w znaczney liczbie rozmaite osoby w oberży, winszowały mu szczęśliwego do oyczyzny powrotu; pospólstwo zaś zgromadzone w głośnych okrzykach, okazywało radość swoią. Posiliwszy się nieco *Sidney Smith*, zaraz w dalszą drogę do *Londynu* puścił się. Pospolstwo wyprzęgło konie z poiazdu, i same go ciągneło aż do bram miasta. — Ostatniey nocy był tu mocny werbunek maytkow, i wielką liczbę ich na statkach przewozowych i batach rybackich zaięto. „

Sir Sidney przybył na dniu 7. do *Londynu*, i miał długą konferencyą z hrabią *Spencer*, który przez umyślnego z *Wimbleton* do stolicy był przywołanym. Jadł potym obiad u tegoż hrabiego, i oddał wizyty Xciu *de Galles* i *d' York*. Ostre obchodzenie się z nim w czasie więzienia iego, i boiaźń niepewney przyszłości losu, znacznie twarz mu zmieniły, umysł iednak iego zawsze śmiałym, mocnym i odważnym na wszelkie przedsiewzięcia pozostał. Powietrze i radość z odzyskania swoiey oyczyzny, wkróte dawne mu zdrowie powrocą. Będąc zawsze czynnym i dobrze uważaiącym, udzieli zapewne rządowi naszemu postrzeżenia swoie, iakie miał sposobność powziąść we *Francyi* o armii nadbrzeżney *Angielskiey*. Odbył iuż nawet konferencyą w tey mierze z admiralicyą. Sławny ten officer który dawniey flottę *Tulońską* zapalił, będzie bez wątpienia do ważney wyprawy przeciw brzegom *francuzkim* użyty. Wczoray wieczor rzeznicy wybijaiąc muzykę kościami, śpiewali mu pieśni stosowne do jego szczęśliwego przypadku. W *Kingston* w czasie podroży był z odgłosem wszystkich dzwonów przyięty. — Okoliczności iego uwolnienia, rozmaicie są tu podawane. Mówią, iż *Sir Sidney* był surowo w *Temple* traktowanym. Z początku pozwolono mu przez dwie godziny po wolnym przechodzić się powietrzu, lecz w ostatnich 7. miesiącach i tego mu ukontentowania zmnieyszono, odiąwszy mu razem dzienną płacę iednego luidora, i porównawszy go we wszystkim z innemi więźniami. Nie brakło mu iednak na przyiaciołach w *Paryżu*, krórzy go w potrzebną żywność opatrywali i o wszystkim co się w mieście dziać mogło, przesyłali mu wiadomość. Mówią nawet, iż dopomogli do ucieczki, lubo w tey mierze *Sir Sidney* nic wyraźnie nie twierdzi. Przyszedł rozkaz aby iego wraz w sekretarzem *Wright* i iednym emigrantem, który był towarzyszem iego aresztu, do innego przeprowadzić więzienia, generalne depozytoryum zwanego. Na drodze przebiegało dziecie, gdy konie u karety w którey więźnie siedzieli rozbiegły się, zrobił się ztąd rozruch, który wielki nacisk ludu sprowadził. *Sir Sidney Smith* i P. *Wright* korzystaiąc z tego rozruchu, myśleli o ucieczce. Drzwi karety odemknięto, a więźniowie potrafili zniknąć. Przygotowany poiazd uwiozł ich z *Paryża*; na drodze ku brzegom unikali wszystkich stanowisk, gdzie tylko straż była, Dwa dni bawili w lasach, w bliskości ktorych część armij *Angielskiey* stała obozem, a po podrozy ośmiodniowey dobrali się przecież do brzegow *Havre*, i dostali batu rybackiego, którym się uratowali. — Inne wiadomości głoszą, iż *Sir Sidney* miał być przeprowadzony do więzienia w iednym mieście prowincyonalnym. Przybywszy do miasteczka o dwie mile od *Paryża* będącego, natrafił właśnie na rozruch wielki wszczęty z powodu elekcyow, i korzystaiąc z tego zdarzenia, potrafił umknąć. Mówią, iż emigrant współ-towarzysz ucieczki *Sidneia*, służył mu naybardziey za przewodnika w drodze ku brzegom morskim, okrążaiąc z nim różnemi manowcami na 100. przeszło mil *Angielskich*; w drodze wstępowali do karczmow pospolitych, a noc przepędzali w lasach. Umieiętność doskonała ięzyka *Francuzkiego*, postużyła wiele *Sidnejowi* w iego ucieczce. On sam był sternikiem, a towarzysze iego maytkami batu, na którym uszli. Sławny ten ieniec, za którego *Francuzi* w zamianę powrotu 4000. niewolnikow swoich żądali, siedział w więzieniu od d. 18. Kwietnia 1796.

Przybył tu iuż sekretarz legacyi *Amerykańskiey*; wkrótce cała legacya iest spodziewana. Dyrektoryat otwarcie iuż okazuie teraz nieprzyiacielskie zamiary swoie przeciw stanom *Amerykańskim*. Pełnomocni Kommissarze *Amerykańscy* PP. *Pinckney i Marshall*, odebrali rozkaz w przeciągu 30. godzin wyiechania z *Paryża*, termin który iednak przedłużonym został, z powodu iż córka P. *Pinckney* w *Montpellier*, dla poratowania zdrowia znaydowała się.— Jeden tylko P. *Guerry* znany z mocnego sposobu myślenia Republikanckiego, otrzymał pozwolenie zostania w *Paryżu*.— Admiralicya odebrała iak słychać wiadomość, iż flotta *Francuzko-Wenecka* wypłyneła z *Tulonu* na morze, Lord *St-Vicent* wyszedł na iey przyięcie, ma z sobą okręt *miasto Paryż* od 100. armat, 5. liniowych okrętow od 98. ieden od 84, 16. od 74. i ieden od 50. armat, tudzież 14. fregat.— Oczekuiemy wkrótce nayważnieyszych wiadomości, od tego admirała.— Między *Calais* i *Texel* iest gotowych iak głoszą 780. statkow, z których każdy 100 ludzi i iedną armatę na sobie mieści, a ktore w przeciągu 3. tygodni maią wypłynąć na morze. W *Hollandyi* uzbraiaią także 19. woiennych okrętow, a kapry *Francuzkie* otrzymały rozkaz na początku tego miesiąca ściągnąć do portow *Francuzkich*.

Wyspa *St Marcou* ieszcze nie iest przez *Francuzow* zaiętą, i z *Portsmouth* wysłano do niey znaczną artylleryą. — W *Plymouth* ciało kapitana *Hood* który w ostatniey potyczce z okrętem Francuzkim *Herkules* stoczoney poległ, zeszłego wtorku na ląd wyniesiono, dla przewiezienia go do *Sommersetshire* zwykłey iego rezydencyi. Parada była odbywana z wszelkiemi honorami i okazałościami. Niesiono banderę okrętu *Marsa*, i spuszczoną na doł banderę nieprzyiacielską. — W *Dublinie* aresztowano kowala, który ziednoczonym *Irlandczykom* piki i różne inne narzędzia mordercze dostarczał. Między skałami w *Carrikfergus* znaleziono 12. armat ukrytych, ktore do arsenału zaprowadzono. — Na ostatnim posiedzeniu klubu *Whig* P. *Fox* miał bardzo zapalaiącą mowę. Widząc, rzekł, postępowanie ministrow w *Irlandyi*, trzeba ie uważać iako obraz tyranij, którą pragną do *Anglij* wprowadzić. Nie wiem iak sądzić czy lud z powolności, czy z braku energii nie chce się przemocy opierać. iakakolwiek iednak iest tego przyczyna, z żalem muszę wyznać, iż mało mam teraz nadziei do skutecznego oporu gwałtowi. Teraźnieyszy rząd iest systematem terroryzmu, przyiął zasady *Roberspierra*, i chce tyranią iego do nas wprowadzić. Mowa także P. *Sheridan* wcale była niezgodna z tą, którą ostatni raz miał w parlamencie.— Wszędzie aresztowania coraz bardziey pomnażaią się.— W *Manchester* przeszło 300. osób podeyrzanych umkneło. — Ostatniego piątku w nocy przybyły dwa baty pocztowe *Duński* i *Szwedzki* z *Gravelines* do *Dower*, na których znaydowało się 4ch *francuzkich* lekarzow, przeznaczonych do dozoru chorych, pomiędzy tuteyszemi ieńcami. — Na dniu 5. w *Plymouth* słyszano kanonadę z okrętow pochodzącą, ztąd rozeszła się pogłoska, iakoby *Francuzi* wyspę *Jersey* opanować mieli. — Kompania *wschodnio-indyiska* uformowała trzy regimenta ochotnikow dla obrony kraiu. Xiąże *de Galles* wszystkich służących swoich z których oddzielny korpus utworzył, każe uczyć musztry w kościele *St James*. Ten przykład patryotyczny ma być naśladowany od wysokiey szlachty we wszystkich częściach królestwa. P. *Sheridan* dowodził raż w parlamencie, iż tym sposobem armia do 25,000. ludzi utworzona być może. W *Szkocyi* podobnież śrzodki obrony wprowadzaią. — Król nadał dostoyność baronostwa W. *Brytanij* P. *John William Anderson* prezydentowi miasta *Londynu*.

Lord *Headfield* ma kommendę nad kawaleryą, a G. *Burchard* nad infanteryą ochotnikow w naszey stolicy, którzy będą służyć do pomocy woysku regularnemu, w przypadku napaści nieprzyiaciela.— *Piotr de Clerk* hollender kapitan okrętowy, został powieszonym za to, iż fałszywą *Angielską* bankcetlę na 20. funtow, którą w *Dunkierce* odebrał, w *Anglij* za prawdziwą udał, i za nią towarow zakupił. W *Dublinie* aresztowano znowu wydział ziednoczonych *Irlandczykow* z 11. osob złożony w iednym browarze. W papierach ich znaydowały się różne proiekta iak nieprzyiacielowi w czasie wylądowania dopomodz można, wyszczegulnienie ukrytych ammunicyow, instrukcye do rozmaitych korpusow etc. —*Mallet du Pan* przybył do *Yarmouth*. P. *Grattan* sławny mowca *Irlandzki* przybył do *Londynu*, dla złożenia świadectwa w sprawie P. *Arthur Oconnor*. Na ostatnim posiedzeniu towarzystwa przeznaczonego do zapomożenia ubogich literatow, i ich familij spełniano zdrowie ściągaiące się do ostatniey na morzu bitwy: Oby *Mars Brytański* mogł pokonać

Herkuleſa Francuzkiego.— Do *Plymouth* przyprowadzono kapra *Francuzkiego* z 18. armatami i 160 ludźmi, między któremi 50. ieńcow *Angielſkich* znaydowało ſię.— Dziś mówią tu o nowey pożyczce dla Cesarza.— Uzbroienia różnych osob prywatnych, mieszczan i korporacyow w *Londynie* do tak wielkiego doszły ſtopnia, iż w krótce 40,000. ludzi w iedney godzinie będzie mogło ſtanąć pod bronią dla zaſtony miaſta. W wieczor widzieć można szeregi obywatelow znacznych i maiętnych ćwiczących ſię w broni pod kommendą ſierżanta.— *Xże de Berri* który tu teraz audyencyą publiczną dla emigrantów daie, miał niedawno konferencyą z królem w przytomności xiążęcia *Oraniy*, względem uformowania korpusu emigrantow, któryby w ſłużbie *Angielſkiey* zoſtawał.— W *Irlandyi* całe towarzyſtwo *Wexford* w ſtanie rebellii uznane. W *Drogheda* przyszło do bitwy między żołnierzami *Angielſkiemi* i *Irlandzkiemi*, w którey wielu rannych i zabitych zoſtało.— Przyſięga którą spiſkowi w *Mancheſter* wykonywać mieli, była naſtępuiąca.— „ W obliczu Wszechmocnego Boga przyſięgam, iż nie pułkownikom regimentow, ale ludowi, nie officerom ale wydziałowi ziednoczonych *Irlandczykow, Angielczykow i Szkotów* poſłusznym będę, wszelkich ſił dołożę orężem do nadania formy Republikanckiey rzeczonym kraiom, nakoniec będę dopomagać *Francuzom*, gdyby dla oswobodzenia tych kraiow wylądować mieli.—„ Pomiędzy świadkami na ſtronę P. *Arthur Oconnor*, znayduią ſię także PP. *Fox*, Lord *Oxford*, *Sheridan* i *Burdett*.— Wczoray pewny *Henryk Haſtings* zoſtał przytrzymanym właśnie na wyieździe swoim z *Londynu*. Przybył on tu niedawno z *Hamburga* i miał znowu nazad tam odiechać.— Mniemana korrespondencya spiſkowa między *Londynem* i *Dublinem*, miała tylko w celu kommunikacyą prędką wyciągnionych numerow w naszey loteryi *Angielſkiey*.— W *La Hogue* na brzegach *Normandyi* znayduie ſię 20. batow kanonierſkich przeznaczonych do attakowania wyspy *St. Marcou*, każdy z nich ma 200. ludzi na sobie i iednę armatę 18. funtową.

CZYNNOŚCI PARLAMENTU.

Na d. 4. P. *Thomton* wnioſł, aby przynaymniey handel niewolnikow w niektórych okolicach brzegow pułnocnych *Afryki* mogł być znieſionym, zwłaszcza, iż tym sposobem kompania handlowa w *Sierra Leona* znacznie z upadku swego podnieśćby ſię mogła, którey kapitał w początkach 240,000. funt: wynoſił, a teraz do 60,000. zmnieyszonym zoſtał. Gdyż handluiąc samemi płodami ziemi i towarami, nie może wyrownać tym, którzy murzynów na targ prowadzą, towar który oczewiście więcey przynoſić muſi, rzecz bowiem kradziona zawsze ieſt tanią. P. *Pitt* i inni popierali ten wniosek, lecz dla małey liczby członkow seſſya odłożoną zoſtała. Wczoray także dla ſłabości P. *Pitta* nic ważnego w izbie niższey nie zaszło.— Seſſye Parlamentu zakończą ſię, zapewne w pierwszych dniach czerwca.

z Paryża dnia 8. Maja.

Na d. 4. zrana Generał *Buonaparte* odiechał ztąd iak zapewniaią do *Tulonu*, wziął z sobą syna dyrektora *Merlin*. Na d. 5. pospieszył za nim Generał *Menou*, który także do wyprawy tamteyszey ma być użytym. *Buonaparte* ſtarać ſię będzie połączyć flottę *Tulońſką z Hiszpańſką* w *Cadix* zoſtaiącą, a ziednoczonemi ſiłami popłynie do *Breſt*, aby z całą połączoną potęgą mógł wylądowanie w *Anglii* i *Irlandyi* do ſkutku przyprowadzić. Gdyby to prawdą być miało, trzebaby ſię na ów czas spodziewać ważnych wypadkow na morzu. Tym czasem pisma urzędowe nic ieszcze o tey podroży niewzmiankuią.

Angielſki Kapitan *Sidney Smith*, który przed 3. laty gdy port *Havre* spalić zamyślał, schwytanym zoſtał, i w *Temple* był osadzonym, na d. 24. Kwietnia niespodziewanie potrafił z niego umknąć. W dniu tym banda uzbrojonych ludzi przyszła do więzienia i oddała dozorcy iego fałszywy rozkaz Dyrektoryatu, i równie zmyślony rozkaz miniſtra policyi, w którym zalecono było, aby wspomniony Kapitan wydanym zoſtał dla przewiezienia go do *Melun*. Dozorca więzienia poſłuszny tym rozkazom, wydał ieńca. Dopiero na d. 2. Maja miniſter policyi dowiedział ſię o tey ucieczce. Zdaie ſię, mówią tuteysze pisma, iż ta ucieczka złotem *Pitta* dokazaną zoſtała. Dozorca więzienia, na którego także pada porozumienie, iż był przekupionym, i wiedział o tym spiſku, ieſt w areszcie osadzonym. Jak wielkiey wagi był ten więzień, można z tego miarkować, iż negocyacye względem zamiany iego po kilka razy zrywane były. Wielu sądzi, iż cały plan do iego ucieczki w *Londynie* był ułożony, i że do wykonania iego wszelkich przyłożono ſtarań. Dozorca więzienia tym większemu podpada podeyrzeniu, iż niedawno odebrał raz na zawsze rozkaz, aby tego więźnia nikomu niewydawał, chyba za zleceniem własną ręką Prezydenta Dyrektoryatu napisanym.

Z tey okoliczności przypominaią tu sobie podobneż dawniey zdarzenie. W czaſie Zgromadzenia konſtytucyinego znaydował ſię tu w więzieniu opactwa P. *Bonne Savardin*, iako należący do proiektu spiſku ułożonego w owczas przez hrabiego de *Maillebois w Hollandyi*. Banda przebrana w mundury gwardyi narodowey przyſzła do więzienia i za zmyślonym od rządu rozkazem wyprowadziła z niego P. *Bonne Savardin*.— Podług liſtow od granic *Hiszpańſkich* zaburzenia w *Katalonij* wzmagać ſię zaczynaią. Głośno tam gadaią o wolności i rewolucyi. Kupcy i patronowie są gorliwemi iey apoſtołami. Dla zaprzątnienia niższey klaſſy ludzi, rząd *Hiſzpańſki* pociągnął ich do robot publicznych, i hoynie ich opłaca.— Dway poſłowie *Amerykańſcy* iuz ztąd wyiechali, trzeci tylko P. *Guery* tu pozoſtał, chce on sam ciągnąć daley negocyacye, i utrzymuie, iż pełnomocnictwo iego daie mu prawo do tego.— Miniſter ſkarbowy w liście okolnym nalega mocno na oddawanie zaległych podatkow „ znayduiemy ſię teraz, mówi ón, w epoce rozpoczęcia nowey kampanii, która tym ieſt godnieyszą zaſtanowienia, iż będąc oſtatnią kampanią naszey rewolucyi, pokoy światu ma nadać, i wywyższyć nas do tey rangi na morzu, iakiey na lądzie doſięgneliśmy. Skutek pomyślny użytych przez rząd śrzodkow zawiſł od dokładnego wypłacania podatkow publicznych. Kontrybucye ſtałe muszą codziennie millon Rzpltey przynoſić. Uzbraiania wielkie ſię czynią, rozległy plan ieſt ułożonym dla zakończenia woyny, która naszych kollegow broni w oddaleniu od ſiedliſk ſwoich utrzymuie etc.— Mówią tu teraz, iż G. *Bernadotte* znowu do *Wiednia* odiedzie dla odebrania osobiście satysfakcyi należącey ſię narodowi *Francuzkiemu*. Wkrótce iednak potym będzie odwołanym.— Słychać, iż miniſter nasz w *Hadze* Ob. *Delacroix* obeymie mieysce w Ciele prawodawczym, do którego wybranym zoſtał.— Monitor donoſi, iakoby ieden z okrętow naszych liniowych 14. Lipca zwany w *l'Orient* miał ogniem ſpłonąć, nie wiadomo z iakiey przyczyny. Wspomniony okręt mowi *Poultier* był tylko od 2. ſtarcow 70-letnich ſtrzeżonym.— Tenże sam monitor głoſi, iż Król *Neapolitańſki* kazał 40. officyerow z regimentu *Macedońſkiego* rozſtrzelać za to, iż okazali ſkłonność do nowego porządku rzeczy. Między niemi znaydował ſię ieden *Pignatelli*.

Kommendantem zabranego przez *Anglikow* okrętu *Herkules*, był Ob: *Heritter*, ieden z naywalecznieyszych officerow naszych morſkich; Rapportu urzędowego nie mamy ieszcze w tey mierze, dzienniki iednak niektóre donoszą, iż *Herkules* natrafiwszy na dywizyą nieprzyiacielſką w ſtanowiſku *Audierne*, miał nayprzod potyczkę z 2. *Angielſkiemi* liniowemi okrętami, którą z wielką odwagą wytrzymał. Lecz na d. 21. kwietnia około goziny 8. w wieczor przybyło z *Penmark* 7. okrętow nieprzyiacielſkich, przeciw którym oprzeć ſię iuż nie mogł, lecz po ſtraszney bitwie w którey waleczny kapitan iego wraz z drugiemi officerami poległ, okręt nakoniec poddać ſię muſiał.— Gdy kapitan *Muſkein* wypłynął na morze, widziano w okolicy *St-Aubin* 3. ogniſte kule w gorę wypuszczone, które ſłużyły za znak nieprzyiacielowi, a na którey znayduiąca ſię na morzu fregeta przez trzy wyſtrzały odpowiedziała. Dochodzą teraz ściśle dowodzcow tey korrespondencyi *Angielſkiey*.— Ob: *Lecarlier* kommiſſarz rządowy w *Szwaycaryi* wymowił ſię od urzędu miniſtra policyi, który mu ofiarowano.—Król *Neapolitańſki* wydał nowy rozkaz, na mocy którego wszyscy cudzoziemcy nie oſiedli w kraiach iego, maią z nich wyiechać.

Jeden z naszych dziennikow zawiera w sobie pismo, wyſtawiaiące różne intrygantow poſtaci. Między innemi mówi, ſpotkałem iednego dnia l'Abbe C..... tego wymuſkanego gaszka, który pod dawnym rządem był poſtrachem mężow zazdrośnych i troſkliwych matek, a w nowym tak długo zatrudniał *Coblentz i Paryż* swoią aryſtokratyczną zapalczywością. Ja zawsze spokoyny i pełen pobłażania dla serc i umyſłow ſłabych, miałem szczęście, iż w tak długim rewolucyi ciągu, z nikim ſię dla opinii nie poróżniłem. Przyſtąpiłem więc bez żadney odrazy do tego biednego l'Abbé, gotowy litować ſię nad iego ſtanem, niepodchlebiaiąc iednak iego śmiesznym nadzieiom. Jakież było moie podziwienie! nie był to iuż ow nieutulony w żalu Officyał, ow zapamiętały aryſtokrata; ale był to większy ieszcze nademnie patryota. Mniemałem, iż przyniosę iego ſercu iaką pociechę, mówiąc z nim o rezolucyi Dyrektoryatu oſładzaiącey los deportowanych do *Guyany*. Dyrektoryat! zawołał l'Abbé, on ieſt nadto dobry, nadto łaſkawy. Nie z taką to zniewieściałością zakładać należy Rzeczypospolite. Oby patryoci nie żałowali kiedyś, iż oszczędzili życie temu niegodziwemu *Pichegru*, temu zbrodniarzowi *Barthelemy*.

Pokazałem przez uśmiech pogardzaiący, ile ta mowa, którą wziąłem za ſzczerą brzydkiego aryſtokraty obłudę, zdawała mi ſię nieprzyzwoitą w uſtach człowieka takiego powołania. Słuchay obywatelu, rzekł daley, uśmiechaiąc ſię i rumieniąc razem, nie będę nic przed tobą zmyślać, lecz chciey zemną iść do mego mieszkania, a powiem ci taiemnicę, która cię może zatrudnia.

Poszedłem w cichości za moim przewodnikiem, i w krótce przybyliśmy na ulicę *Chauſſée d'Antin* do iednego domu, prawdziwey świątyni roſkoszy. Otoż, zawołałem przecudne sprzęty, nieoszacowane obrazy, ale daruy mi, zdaie mi ſię przypominać, iż ie widziałem w wspaniałey galeryi tego biednego Hrabiego d'Or.... który, iezeli ſię niemylę, dał cię Biſkupowi d'A. . . . za Officyała. — Ah ten zegarek widziałem niegdyś u dobrey Margrabiny de B..... która cię wzięła ſierotą, i wraz swoiemi dziećmi wychowywała.— L'Abbé zdawał ſię tego nieſłyszeć, i rzekł: widzisz, iż fortuna, która zdawała ſię przedemną uciekać, dla tego tylko okazała ſię na moment ſrogą, ażeby mi potym tym milsze ſwoią hoynością sprawiła podziwienie. Muszę ci powiedzieć, iż dosyć długo upędzałem ſię za tą nieſtateczną boginią. Trzeba było odważyć wiele ofiar, ażeby do iey łaſk powrocić, lecz nakoniec przełamałem wszyſtkie przeszkody, i l'Abbé de C...... ieſt dziś liwrantem Rzpltey. Zadziwia cię ta przemiana, lecz nie chcę mieć dla ciebie taiemnicy, i ponieważ ſami ieſteśmy, powiem ci przez iakie rozmyślania, poſtanowiłem przerzucić ſię na ſtronę rewolucyi, którą iak wiesz, brzydzę ſię od samego początku.

Rewolucya *Francuzka* od swego zaczęcia, miała dwie ſilne sprężyny: dumę i zapał; iedno doświadczeniem, drugie terroryzmem znikło, a wolność od dawna iuż nie ma swoich *Seidow*. Lecz nie rachuię ia kilkuset takich iak ty filozofow, ludzi ſyſtematycznych, rozkochanych nie rozumiem w iakiey marze, którą nazywacie udoſkonaleniem rodzaiu ludzkiego.

Tym czasem rewolucya poſtępuie zawsze w swym biegu, krzepi ſię w pośrzod burzy, wznoſi w pośrzod przepaści; Podobna do *Mitrydata*, który w częſtym używaniu trucizny, znalazł sekret obronienia ſię trucizn ie ,rewolucya przez swoie zapalczywości, gwałty, i szaleńſtwa, poſtawiła ſię w ſtanie nielękania ſię więcey szaleńſtwa, zapalczywości i gwałtow. Kiedy więc iuż zniknął dobry towarzyſtwa porządek, kiedy ludzie w pośrzod miaſt powrócili do całkowitey leśney niepodległości, poydeż ſzalony upadać na twarz przed wywróconym bożyszczem, które nie może swoich czcicielow obronić?

Papież doſtał w *Siennie* mały attak paraliżu. Mówią, iż Król *Sardyńſki* poſłał mu 300 Piſtolow. — Generał *Brune* wydawszy potrzebne w *Genui* rozkazy do przyspieszenia w tym porcie wyprawy, wyiechał iuż z tego miaſta. Dawny Kommiſſarz Rzpltey w *Rzymie* Ob. *Haller* przybył do *Genui*, mieysce po nim zaſtąpił Ob. *Duverier*.— Oprócz OOb. *Treilhard* i *Delacroix*, mianuią iaszcze za kandydatow do Dyrektoryatu OOb. *Talleyrand, Cambaceres* i *Berthier*.— Akt ziednoczenia *Genewy z Francyą*, ſkłada ſię z 14. artykułow. Jednym z nich uwolniona ieſt *Genewa* od przymuszoney pożyczki, i na lat trzy od rekwizycyow woyſkowych. Artyllerya oddana ieſt w podarunku *Francuzom*. Nasz rezydent *Desportes* żądał wyroku wiecznego wygnania na OOb. *Yvernois* i *Mallet du Pan* z territorium *Genewſkiego*. — Obyw: *Bailleul* w Radzie 500. imieniem Kommiſſyi do tego wyznaczoney, złożył rapport względem elekcyow ſtoſownie do poselſtwa Dyrektoryatu, i żądał w końcu uchylenia rozmaitych elekcyow, iako dzieła rojalizmu i anarchii. Wielu deputowanych powſtało przeciw temu wnieſieniu. Ob. *Chenier* broniąc go „ teraz ieſt moment zawołał, dopełnić przyſięgi którąśmy przeciw władzy dawney i anarchij wykonali, dla okazania *Europie*, iż przyſięga nasza nie ieſt próżnym tylko ceremoniałem „ Rada 500. uchwaliła tym czasem drukowanie rapportu Ob. *Bailleul*, nim rzecz ta przyidzie do decyzyi. — Na wnieſienie Ob. *Guillemardet*, Rada 500. z rozdwoionych wyborow departamentu *Sekwany*, przyznała ważność tych, które w inſtytucie były czynione.

Z pułnocnych kraiow *Niemieckich* mówi *Poultier*, przewożą *Angielſkie* towary do *Szwaycar*, a z tamtąd zakupuiąc zaświadczenia, iż te towary są w fabrykach *Szwaycarſkich* robione, znowu ie do *Francyi* wprowadzaią. — W *Bordeaux* złapano kilku *Portugalczykow*, którzy za paszportami *Hiszpańſkiemi* zakupywali okręty we *Francyi*, dla uzbraiania ich na kapry.— Tuteysze towarzyſtwo wydaiące *Dzieie roczne Chymii*, poſłało na d. 4. Kwietnia, zbior dzieł swoich G. *Buonaparte* z przyłączonym liſtem podchlebnym; Generał odpisał w naſtępuiących wyrazach: „Odebrałem Obywatele *Dzieie roczne Chymij*, które raczyliście mi przyſłać, dziękuię wam

za nie, będę ie czytać z pożytkiem. Winszować wam trzeba tey iasney prostoty, którąście do tak istotney, a tyle aż do nowych czasow zaniedbaney nauki wprowadzili. Szacownieyszą rzecz znaleźliście nad kamień filozoficzny. Im więcey usiłuiecie wydrzeć naturze taiemnic, tym więcey wsławiacie narod i wiek ninieyszy. „

W małym miasteczku dawniey papiezkim *Forli*, dwoch mieszkańcow przysięgaiąc na konstytucyą, warowało sobie, iż nie będą przysięgać nienawiści przeciw xieżom, za których krew nawet przelać są gotowi.— Z *Turynu* pod d. 25. donoszą iż insurgenci będąc pokonani pod *Lago-Maggiore*, trzeba się spodziewać zupełnego w kraiu *Piemonckim* uspokoienia rozruchow.— Procz sławnego dowodzcy Szuanów *Coeur de Lyon*, 22. innych aresztowanych potrafiło umknąć z więzienia swego w *Rennes*, wyłamawszy ścianę.

Zapewniaią, iż nie Ob: *Pleville Lepelley*, lecz Ob. *Truguet* dowodzić będzie przedsięwziętą wyprawą.— Przed trzema dniami przybył tu z *Madrytu* kuryer; przywiozł z sobą depesze do kawalera *Azara*, te zaś które oddał margrabiemu *del Campo*, uwiadomiaią go, iż ten nowy ambassador ma się zostać w *Paryżu*.

Obebraliśmy niektóre szczeguły o konspiracyi *Florenckiey*: Nayznacznieyszy z spiskowych nazywał się *Attalis*, rodem z *Neapolu*; lecz mieszkaiący w *Bononij*, zkąd przybył do *Florencyi* dla uskutecznienia swego zamiaru. Uwiadomiony o tym rząd, kazał go aresztować. Znaleziono przy nim i w iego mieszkaniu wiele papierow tak pisanych, iako i drukowanych, które zdaią się być dowodami przekonywaiącemi. Między niemi znayduie się list; w którym wyraża swoie ukontentowanie na wiadomość, *iż terroryzm ma powrocić do Francyi*. Okazuie się z roztrząsania iego processu, iż liczba iego stronnikow była nader szczupła. Rząd przeto zabespieczony dowodami wierności *Toskańczykow*, mnieyszą ztąd powziął trwogę. I w samey rzeczy dla czegożby się mieli sprzysięgać na tak słodką i oycowską administracyą?

Wiele dziennikow, a między niemi *Propagateur* zawieraią w sobie o zdarzeniu *Wiedeńskim* iedną okoliczność, mało w samym nawet *Wiedniu* wiadomą; iż mieszkańcy tego miasta upraszali Cesarza, ażeby im pozwolił obchodzić z uroczystością rocznicę uzbroienia się ochotnikow w przeszłym roku na obronę stolicy przez *Francuzow* zagrożoney. Zezwolił na to Cesarz. — Uwiadomiony o tym ambassador *Francuzki*, przekładał, iż ten obchod nie może być dla niego miłym; Cesarz odpowiedział, iż wolno mu iest pozwolić swoim poddanym obchodzenia pamiątki ich ku sobie przywiązania. Z tego powodu G. *Bernadotte* oświadczył, iż również dzień ten obchodzić będzie na pamiątkę zwycięztwa *Francuzow*. W samey rzeczy tegoż samego dnia kazał wywiesić z swego pałacu wielką troykolorową chorągiew, na którey był wypis: *Rzplta Francuzka, Wolność Rowność* etc.

Dowiaduiemy się z *Cadix* pod d. 17. Kwietnia, iż *Anglicy* nie maią teraz w *Gibraltarze* tylko iednę fregatę, ieden *lugr*, i iednę brygantynę, do których przyłączyły się trzy statki woienne *Portugalskie*, z których ieden okręt od 72. armat. Konwoy *Hiszpański* z morza śrzodziemnego płynący, od wielu statkow kanonierskich eskortowany, przypłynął szczęśliwie rzeką S. Piotra do *Cadix*.

W *Rzymie* można teraz kupić na aukcyach za bezcen przednie sztuki malarskie.— Z *Tulonu* pod d. 26. kwietnia donoszą iż tam co moment spodziewaią się przybycia Generała *Buonaparte*. Wierny towarzysz trudow iego woiennych *Berthier*, iuż tam przyiechał. *Tulon* iest punktem wszelkich uzbraiań w *Genui*, *Civitavechia*, i *Bastia* poczynionych, w celu iak mowią połączenia się nayprzod z flottą *Hiszpańską*, potym po przeyściu ciaśniny *Gibraltaru*, uspokoienia *Portugalii*, a nakoniec uderzenia na *Anglią*.— Tym czasem dziwią się tu mocno dla czego korpusa od armii nadbrzezney, ściągaią ustawnie do *Renu*; niektórzy wnoszą ztąd iż wyprawa *Angielska*, będzie odłożoną, aż do ukończenia pokoiu w *Rastad*, i połączenia się flotty *Tulońskiey* z *Hiszpańską* i *Brestеńską*. O wyprawie do *Egiptu* iuż nie gadaią, a wielu utrzymuie, iż *Buonaparte* do *Rastad* wyiechał.— Generał *Kilmaine* obiął teraz kommendę *en chef* nad armią *Angielską*, a kommendę po nim nad kawaleryą Gen: *Grouchy*, głowna kwatera tey armii iest w *Rennes*. Siedm pułbrygad i cztery regimenta kawaleryi pod rozkazami GG. *Lefevre* i *Duhem* oderwały się od niey do *Renu*.— Na d. 2. Maja pożar wszczął się w *Havre*, ale szczęśliwie ugaszonym został.

Spodziewaią się tu odmian w korpusie naszym dyplomatycznym. *Garat* przymie zapewne urząd deputowanego, równie iak *Delacroix*. Dyrektoryat myśli teraz zamiast Generałow, używać na ambassady osoby z dawney dyplomatyki. Ztąd przeznaczaią niektórzy Ob. *Borgoing*, lub *Maret* do *Sztokolmu*.— Z *Danią* rząd niekoniecznie w dobrey iest zgodzie. Kapry zabieraią wszystkie okręty *Duńskie* niezważaiąc na reklamacye. Z *Neapolem* przeciwnie coraz ściśley się iednoczy. Dyrektoryat mocno iest kontent z postępowania Króla i Margrabiego *de Gallo*. wpływ tylko Królowy sprawia czasem małe niesnaski.— Generał *Moreau* mieszka teraz w *Passy*, ma znowu przystęp do Dyrektoryatu, i często zasięgaią rady iego.— Wyprawa *Angielska* mówią niektórzy, iest iuz na samym punkcie zaczęcia. Wiele fałszywych będzie attakow, dla pokrycia głównego zamiaru.— Podług listow z *Moguncyi*, *Merlin de Thionville* zastąpi urząd Kommissarza po Ob. *Rudler*.

Rachuią tu niektórzy siłę morską połączoną przeciw *Anglii* do 125. liniowych okrętow. —*Redaktor* przytacza dowody z gazet *Angielskich*, iż rząd tamteyszy z partyą burzycielow we *Francyi* iest w porozumieniu, i tak niedawno *Kuryer Londyński* wyraził z szyderstwem, iż elekcye są lepsze, niż się spodziewać można było; gazeta zaś ministeryalna *The Times* mowi: deputowani do ciała prawodawczego są stronnicy *septembryzowania*. —Ob. *Guinguené* mówią, iż został naganionym za to, iż nadto chciał produkować żonę swoią na dworze *Turyńskim*. Przełożono mu, iż Dyrektoryat tak mało wie o ambassadorkach, iak o dyrektorkach. W samey istocie żony dyrektorow wcale się niemięszaią do interessow i nie wiele gdzie się pokazuią. —Mówią iż *Barras* wniydzie do ciała prawodawczego, a *Treilhard* zapewne obeymie urząd dyrektora. —Generał Austryacki *Beaulieu*, wpisany został w *Bruxelli* na listę emigrantow.

z Hagi dnia 12. *Maja.*

Exreprezentant *Floh* został sekretarzem pierwszey izby mianowanym, z pensyą roczną 3500 Zł. Ubior dla reprezentantow iest następuiący. Członki izby pierwszey maią suknią niebieską złotem haftowaną, kamizelkę i spodnie czarne. Posłańcy stanu cały ubior niebieski, kapelusz z troykolorową kitką i laską w ręku. Sekretarze ubior czarny z szarfą narodową.— Mieysce zwane *Buyten i Binnen* przeznaczone iest dla ciała prawodawczego. Gwardya iego składać się będzie z 700 ludzi.— Na dniu 24. będzie się odprawiać na zgromadzeniach pierwiastkowych, nowa elekcya brakuiących deputowanych do ciała prawodawczego.— Policya, administracya sprawiedliwości i skarbu, zostanie podług dawnego urządzenia, aż do dalszego czasu.— Jutro wyznaczona będzie kommissya do ułożenia planu podzielenia dokładnego Rzpltey na 8. departamentow.— Gazeta *Leydeyska* wychodzi teraz pod tytułem: *Nowiny polityczne przez Abrahama Blussi.*

z Konstantynopola dnia 15. *Kwietnia.*

Tuteyszy poseł *Rossyiski* P. *Kotszubey*, miał audyencyą pożegnania u W. Sułtana, który mu w wyrazach obowiązuiących oświadczył swoy szacunek, i prosił go, aby z swoiey strony przyłożył wszystkiego do umocowania przyiaźni i dobrey harmonii z Imperatorem Jmcią. P. *Kotszubey* otrzymał w podarunku kosztowne futro 8000. piastrow wartuiące, i dzielnego konia *Arabskiego*. Nowy poseł Generał *Tamara* będzie miał wkrótce audyencyą, i iuż odebrał od tuteyszego ministerium powitanie przez Xcia *Ypsylanti* pierwszego dragomana Porty. —*Kapitan Basza* przed wyiściem ztąd swoim naprzeciw *Basmanowi-Oglu*, otrzymał wielkie podarunki, przeszło million piastrow szacowane. Sam namiot złotem przeszywany, cenią tu do 150,000. piastrow. — Ob. *Cara St Cyr* odwołanym został od Dyrektoryatu, a Ob. *Ruffin* sprawuiącym interessa *Francuzkie* iest mianowany.

z Rastad dnia 11. *Maja.*

Na dzisieyszey 43. sessyi Deputacya *Rzeszy* wotowała względem ostatniey Noty ministrow *Francuzkich*. Conclusum rozmaitych zdań na przyszłey dopiero sessyi ułożonym będzie; lecz zdaie się iż znaczna większość nie przyimuie nowych żądań przez pełnomocnikow Rzpltey *Francuzkiey* podanych, i że obstaie przy warunku lewego brzegu, i połowy *Renu*, niechcąc niczego na prawym brzegu dozwolić.— Tego wieczora przybył tu hrabia de *Cobenzl*.— Lubo pisma *Paryzkie* donosiły iż *Buonaparte* wyiechał do *Tulonu*, spodziewamy się iednak zawsze iż ten Generał przybędzie do *Rastad*.

Rozchodzą się tu uwagi nad ostatnią notą *Francuzką*, z którey okazuie się, iż z 18. artykułow przez deputacyą podanych, 11. zostało nierozwiązanych, a 4. odrzuconych. Zniesienie cła mówią też uwagi, powiększa znacznie massę indemnizacyow, i przyniosłoby rewolucyą w systemacie handlowym całych *Niemiec*, a nawet sprowadziłoby zniesienie cła na innych rzekach *Niemieckich*. Wyspy na *Renie* składaią rozciągłość prawie iednego Xięstwa, i tak są po większey części bliskie prawego brzegu *Renu*, iż się z nim niemal stykaią. Wolna żegluga na rzekach do *Renu* wpadaiących, ściąga się do *Menu* i *Nekkar*, na pierwszey Elektor *Palatynatu* miał monopolium, przez zniesienie którego, przemysł kraiu wieleby ucierpiał. *Niemcy* przypuszczaiąc cudzoziemcow do wolney żeglugi na wielkich rzekach, staliby się zupełnie podległemi, i *Austrya* z ciężkością przystać może na wolną żeglugę *Dunaju*. Zaięcie szańcow nadmostowych przy *Brisach*, i rozciągłości kraiu na 50. morgow przy *Huningen*, zdaią się mieć w zamiarze projekta handlowe, a mianowicie połączenie *Rodanu* z *Renem*. Żądanie aby to wszystko co za *Renem* należy do Xiążąt, stanów Rzeszy i Szlachty, na prawy brzeg zostało przeniesione, równie iak długi któremi te possessye są obciążone, powiększa niezmiernie massę indemnizacyow, gdyż te długi do 40. przeszło milionow wynoszą. Wyrzeczenie się tytułow do ustąpionych kraiow, pociągnęłoby upadek Elektorstw *Trewirskiego*, *Moguncкiego* i *Kolońskiego*. Rozciągnienie tego zrzeczenia się do innych Rzplтych, z Rzpltą *Francuzką* sprzymierzonych, stosuie się do Rzplтych *Liguryiskiey* i *Cisalpińskiey*, przez co prawa *Rzeszy Niemieckiey* we *Włoszech* zupełnie upadną. Prywatne warunki ściągaią się zapewne do zawartego traktatu z cyrkułem *Szwabskim*, z Elektorem *Palatynatu* i cyrkułem *Frankońskim* w roku 1796. Cyrkuł *Szwabski* ma ieszcze do zapłacenia 12. mil: liwr: i dostawienia 8000. koni, 5000. wołow, 150,000. cetnarów zboża, i 100,000. par trzewikow, a korpus Prałatow 7. mil: liwr: Elektor *Palatynatu* ma dać ieszcze 10. mil: liwr: 3300. koni, 200,000. cetnarow zboża, 100. tys: worow owsa, 200,000. cetnarow siana i 100,000. par trzewikow. Wyraz *sprzętow* ściąga się zapewne do 20 obrazow, które *Francuzi* z galeryi elektora wybrać sobie maią. Gdyby te wszystkie żądania były przyięte, Rzesza *Niemiecka* mocnoby wyniszczoną została.

Od granic Austryackich dnia 5. *Maja.*

Sławny Kapelmayster *Haydn*, zrobił teraz nową sztukę pod tytułem: *Stworzenie świata*, która wszystkie iego dotąd sztuki celuie, i w którey wszelkie oczekiwanie ludzkie przewyższył.— Wiele kuryerow z *Londynu i Paryża* przybyło do *Wiednia*. Podług listow z *Konstantynopola*, kapitan basza na dniu 9. kwietnia wyciągnął z armią od 7000. ludzi iako generalissimus przeciw *Basmanowi-Oglu*. Wyszła także flotylla z dwoch galler i 30. batow kanonierskich złożona, a na każdym z nich było 150. ludzi, przeznaczona na bombardowanie *Widdynu*.— Na morzu *Adryatyckim* widziano wiele okrętow woiennych, mowią iż były *Rossyiskie*.

Od granic Szwaycaryi dnia 9. *Maja.*

Wiadomość o zawieszeniu broni między *Francuzami*, i związkowemi *Szwaycarami*, zupełnie się potwierdza. Dnia 5. t. m. staneła kapitulacya między G. *Shauenbourg* i deputowanemi kantonow *Glaris*, *Schwitz*, i *Zug*. Postanowiono iest w niey wyraźnie, iż małe kantony przyimą konstytucyą. Dwoma ostatniemi artykułami uwolnione są od kontrybucyi i od załogi *Francuzkiey*.

Na mocy więc tego układu, konstytucya przyiętą została dnia 6. w *Zug*, *Glaris*, *Schwitz*, *w St. Gall* i w większey części kraiow *Toggenbourg*, *Turgowii*, i kantonu *Appenzel*. Mowią, iż kantony *Underwald i Uri*, zgromadziły iuż w tym celu swoich mieszkańcow. Nie można zatym powątpiwać o zupełnym przywróceniu pokoiu.

W rapporcie pod d. 3. Maia znayduie się opisanie zaięcia przez *Francuzow* klasztoru pustelnikow N. Panny. Na ich zbliżenie uciekaiący zakonnicy, chcieli z sobą zabrać obraz N. Panny, lecz im tego mieszkańcy nie dozwolili.— W innym rapporcie pod d. 4. Maia, na sessyi wielkiey rady w *Arau* czytanym, wyrażono iest, iż w bitwie d. 2. przy *Rapperswil* stoczoney, 200. *Szwaycarow* poległo. *Francuzi* zabrali w tey bitwie 9. armat, 9. szmigownic etc: Bitwa d. 3. była nayuporczywsza i naykrwawsza. Liczba zabitych z oboiey strony do 800. ludzi wynosi.

Dnia 10. *Maja.*

Rząd tymczasowy w *Zug* postanowiony, pisał pod 1. Maia do swoich sprzymierzeńcow z doniesieniem, iż kanton *Zug* przyiął nową konstytucyą, zapraszaiąc ich, ażeby na nowo rozpoczęli przerwane okolicznościami wzaiemne związki.— Toż samo uczyniła Regencya w *Glaris*, postanowiła oraz uwiadomić o swoim przedsięwzięciu G. *Shauenbourg* i Dyrektoryat *Helwecki*. Małe kantony zatrudniaią się wyborem deputowanych do *Arau*.— Dnia 7. przewożono przez *Bazyleę* Obraz N. Panny Pustelnikow, i inne relikwie do *Huningi*, z kąd potym do *Paryża* odesłane będą.— Rada Narodowa *Helwetow* zakazała używania tytułu *Monsieur*, a dla swego rządu przepisała zwyczaie Dyrektoryatu *Francuzkiego*. *Lugano* i woytowstwo *Mendrisio* przyłączone zostało do Rzpltey *Helwetow*. Senat potwierdził rezolucyą, iż *Arau* będzie stolicą *Helwecyi*.

Przepisano ostatecznie ubior dla urzędnikow *Helweckich*, to iest dla senatu; suknia niebieska, koł-

nierz tegoż koloru akſamitny z letkim haftem; kamizelka paiowa, ſpodnie niebieſkie, guziki złote, ſzarfa troykolorowa, kapelusz okrągły z kitką zieloną.— Takoż ubior dla członkow wielkiey Rady z różnicą, iż kołnierz będzie bez haftu, a kitka czerwona:—Suknia Dyrektorow będzie także niebieſka, haft nad kieſzeniami, kitka troykolorowa. Do wielkich zaś ceremoniow, ſukńia fioletowo purpurowa, haft złoty na kołnierzu i nad kieszeniami, ſzarfa troykolorowa, ſzabla wisząca na paſie zielonym haftowanym.— Dyrektoryat mianował Ob. *Stapher z Bruck* miniſtrem inſtrukcyi publiczney i kunsztow; Obyw: *Finzler z Zurich* miniſtrem ſkarbowym.

z Zurich dnia 9. Maja,

Wydana tu zoſtała naſtępuiąca Proklamacya G. *Schauenbourg* pod d. 7. Maja— *G. kommenderuiący armią* Francuzką *w* Szwaycaryi, *chcąc dać poznać pobudki, które go nakłoniły do szczegulnych śrzodkow użytych przeciwko zakonnikom N. P. puſtelnikow, i ażeby uprzedzić ſzkodliwe ſkutki, którychby potwarz użyć mogła na wzbudzenie niespokoyności pomiędzy mieſzkańcami innych kantonow, co do wolnego ich religii abrządku; ma sobie za obowiązek podać na publiczny widok liſt naſtępuiący:*

Ten liſt datowany z główney kwatery w *Zurich* pod dniem 6. Maja, pisany ieſt do Deputowanych Kantonu *Schwitz*, zawiera w treści: *iż ſurowe poſtąpienie z zakonem N. Panny puſtelnikow, było ſprawiedliwym odwetem za krzywdy które Rzplta* Francuzka *od swego początku od nich odnioſła; iż ſtatecznie dawali u ſiebie schronienie wszelkim nieprzyiaciołom rewolucyi, odwodzili Duchownych* Francuzkich *od poſłuszeńſtwa naszym prawom; iż przez ſwoie Kazania i przekupſtwo, utrzymywali zabobonność i podsycali woynę* Wandeyſką, *buntowali pograniczne Departamenta, i w wielkiey części* Francyi *przeszkadzali uſkutecznienia praw Republikańſkich. Intereſs* Francyi *wymaga, ażeby tym Apoſtołem buntu wydrzeć ten tak szkodliwie przez nich używany oręż. Lecz inne zgromadzenia zakonne nie maią ztąd żadney nabierać boiaźni: zawarte z wami traktaty ściśle zachowane będą. Waſza Religia i iey Kapłani doświadczą wſzelkiey przeciw uciſkowi pomocy.*— Dalszy ciąg tego liſtu zapewnia mieszkańcom zupełną ſpokoyność i braterſkie poſtępowanie woyſka *Francuzkiego*, oraz zapomnienie wszelkich wzaiemnych uraz.— (podp:) SCHAUENBOURG.

z Frankfortu dnia 8. Maja.

W *Moguncyi* mówią wiele o założeniu nowych ſzańcow i wyſtawieniu oddzielney twierdzy pod *Hartenberg*, która ma być właściwą fortecą. — Zbiór znaczney armii Francuzkiey nad *Niddą*, powszechną ściąga uwagę. — Z oſtatnią Notą Francuzką, wyſłani są z *Raſtad* kuryerowie do wſzyſtkich dworow, nawet do Petersburga i Sztokolmu.—Wiadomość iakoby nad Renem zgromadzić ſię miało woyſka Niemieckiego i obcego do 210,000. ludzi, ieſt fałſzywą.—Woyſka Auſtryackie które miały iść nad Adygę, odebrały kontr-ordynans.—W okolicy Limburga nad Laną 10,000. woyſka Francuzkiego ma ſtanąć.—Dziś przeieżdżało tu dwóch kuryerow Roſsyiſkich z Raſtad.

z Hamburga d. 15. Maja.

Na d. 7. przybył tu G. *la Fayette* wraz z ſynem z *Ameryki* przybyłym, 2. corkami i przyiacielem ſwoim G. *Latour Maubourg*, dla odprawienia aktu ślubnego córki ſwoiey z młodym *Karolem Maubourg* ſtosownie do praw *Francuzkich*. Akt ten odprawił ſię u konsola *Francuzkiego* Ob. *Lagau*, świadkami zaś byli miniſtrowie Rzplтych *Francuzkiey* i *Batawſkiey* wraz z ſekretarzami legacyi, tudzież konsul *Amerykańſki*. Tegoż ſamego dnia odiechali nazad do *Plön*, mieysca ſwoiey rezydencyi przez wzgląd na ſłabość pani *la Fayette*. ktora z tego powodu na ten akt ziechać nie mogła.

z Medyolanu d. 30. Kwietnia.

Na rozkaz Gen: *Brune* około 9000. woyſka *Cisalpińſkiego* uformować ma oboz w naszych okolicach.— Dowiaduiemy ſię z *Genui* iż dnia 26. woyſka *Francuzkie* zaczęły wſiadać na okręty. Dnia 28. przeszło 80. ſtatkow puściło ſię pod żagle, pod eſkortą dwoch fregat *Francuzkich*, dwoch galer i wielu korsarzow *Liguryiſkich*. Mowią iż *St-Florent* w *Korsyce* będzie mieyscem połączenia ſię tych wszyſtkich uzbroień, które w rożnych portach były czynione. Flotta *Tulońſka* za przybyciem Gen: *Buonaparte*, tamże proſto popłynie. W *Genui* oczekuią na kilka tyſięcy Infanteryi i na dwa regimenta dragonii.—Nasze gazety które donoſiły o klęſkach Patryotom *Piemontskim* zadanych, dziś zapewniaią, iż nadto były przesadzonemi. W oſtatniey bardzo żywey bitwie, między Patryotami i woyſkiem królewſkim, pierwſi otrzymali zwycięſtwa, zabrali 8. armat, 60. koni, i 500. Jeńcow woiennych. Po tym zwycięſtwie ſtali ſię Panami miaſta *Acqui*. Też gazety zapewniaią iż od ſtrony *wielkiego jeziora* w mniey przykrym znayduią ſię położeniu, iż liczne poſiłki które odbieraią, wkrotce ich poſtawią w ſtanie przedſtebrania dalszych zamiarow.— Gwardya narodowa w *Rzymie* już ieſt urządzoną. Ex-xiążęta *Colonna Doria* i *Barberini* ſłużą w niey za gemeynow.

OBWIESZCZENIA

Wprowadzanie i nawóz pewney ilości fennikow miedzianych w Frankfurcie nad Menem bitych, do miaſta Kwedlimburga; iako też innych w tym oſtatnim mieście i iego okolicach kursuiących małey wartości Monet miedzianych, dały okazyą do Indagacyow; z których okazało ſię, że dorywcze podobnych Monet nawożenie, dzieie ſię nieſłusznie: i że Publiczność ieſt przez to oszukiwaną. Wszakże rozwożenie po kraiu wſzelkiego gatunku obcych i ladaiakich Monet zakazane iuż zoſtało surowo rownie dawnymi, iako nowemi prawami, szczegulniey zaś Edyktem na dniu 29. Marca 1764. względem Monet wydanym. Stosownie zatym do tego oſtatniego Edyktu zakazuie ſię powtornie pod karą konfiſkacyi, oraz innemi w Prawach opiſanemi karami, nie tylko wprowadzania, kursu i używania wszelkich obcych, ladaiakich i z ſtopą kraiową nie zgodnych gatunków Monet; ale nadto wprowadzania i używania:— Wyżey wzmiankowanych fennikow Frankfurckich: z których cetnara wybiia ſię 90. Talarow również Bernburgſkich i Schwartzburſko-Rudolsztadzkich: z których cetnara wybiia ſię 80. Talarów.— daley Saſko-Meinungſkich: których sztuka wyrownywa wartości iednego Tallara.— A zatym wszyſtkie te gatunki podleyſze są od pruſkich fenników: których cetnar wybiia ſię za 73 (3. Talera.— Nawóz więc tych obcych gatunków pod równąż oſtrością zakazuie ſię. Ten przeciwny Prawu oboiey Monety nawóz żadnym sposobem dozwalany bydź nie może: tym więcey, iż nie zbywa w kraiu ani na grubey, ani zdawkowey aż do naydrobnieyszych gatunków Monecie: a wszyſtkie miaſta i Prowincye Pruſkie mogą ſię w nie doſtatecznie opatrzyć, Publiczność może doſtać Monety zdawkowey, zamieniaiąc ią za grubą, w Mennicy tuteyszey Królewſkiey: która gotowa ieſt nawet zamieniać obce i ladaiakie gatunki Monet przy Kweſtach, kollektach, i innych na rzecz uboſtwa czynionych ſkładkach zebrane, daiąc za nie dobrą monetę kraiową. Nie masz zatym cale żadney potrzeby wprowadzania obcych podłych gatunków monet do wydatkow w handlu i zamianie: lecz ieżeli ſię podobne dorywcze monet gatunki w kurſie znaydą; powinny bydź niezwłocznie doſtawione do Mennic kraiowych dla przetopienia i przebicia.— Podług tego więc urządzenia Publiczność i każdy w szczegulności ma ſię ſtrzedz kary i szkód, które za nią idą.— Dan w Berlinie dnia 27. Marca 1798. Roku.

Na wyraźny J. K. Mci nayłaſkawszy rozkaz.
de Blumenthal.— de Heinitz.— de Werder.— de Armin.— de Struensée.— de Schroetter.

Dobra naſtępuiące w intendenturze Jeziorka ſytuowane, iako to: 1.) Klucz Jeziorka ſkładaiący ſię z folwarku i wsi tegoż nazwiſka, tudzież wſiow Weyście i Lipnica. — 2.) Klucz Karnkow złożony z dóbr Karnkowa i wſiow Wyiście i Rożyce. — 3.) Skowroda łącząc w to wieś Kraśnice i małe Duplice. — 4.) Folwark Strzelcow. — 5.) Klucz Zduny, łącząc w to wieś Domaniewice i Jakowice. 6.) Klucz Niedźwiada, łącznie z wſiami: Wielkie Duplice, Moſtki, Nieſpaſia, Szadłow i karczma Studia. — 7.) Folwark Złakow Kościelny. łącznie z wſią Netki. — 8.) Klucz Maurzyce, złożony z folwarku i wſi Maurzyce, tudzież wſiow Swące i Ottolice; niemniey w Intendenturze *Piaseczyńſkiey* klucz Dąbrowka złożony z wsi i folwarku Dąbrowka; maią być publicznie więcey ofiaruiącemu w dzierżawę wypuszczone; a to na terminie dnia 31. tego mieſiąca z rana o godzinie 8. i po południu o godzinie 3. w rezydencyi tuteyſzych Kollegiow Krajowych na Kamerze J. K. Mci Woienno-Ekonomiczney. — Okoliczność takowa podaie ſię zatym do powszechney i szczegulney każdego wiadomości; a życzący ſobie takowey dzierżawy, maią ſię ſtawić na dniu i mieyscu wyżey oznaczonym, i podać swe offerty do protokułu. — Dan w Warſzawie dnia 16. Maja 1798. roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Ze ſtrony tuteyszey Kamery Królewſkiey Woienno-Ekonomiczney maią być, na dniu 31. Maia R. b. rano o godzinie 9. w tuteyszym Pałacu kollegiow Kraiowych w ſali konferencyonalney Kamery, przez Kommiſſarza Ur. Coloeb Konsyliarza Woienno-Ekonomicznego: Dobra: Królewſkie ze wszyſtkiemi należytościami. Pod imieniem Staroſtwa — *Rawſkiego*, *Chełmſkiego*, *i Chruślińſkiego* w ogule wzięte, poiedynczo oſobom do tego ſposobność maiącym, przez licytacyą w Dzierżawę wypyszczone i naywięcey daiącemu oddane, i z temi kontrakt zawarty. Dla czego donoſi ſię o tym, Żądaiącym takowey Dzierżawy, aby ſię na termin wyznaczony ſtawić mogli i offertę ſwoią podali. w Warszawie d. 16. *Maia* 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna Kamera.

Dobra klucza Komornikowſkiego w Powiecie Błońſkim położone, ſkładaiące ſię: 1.) z Folwarku Komorniki; 2.) Duki; 3.) Przypki; 4.) z Kawałka gruntu folwarcznego przy wsi *Grzędach*; 5.) z dochodow miaſta Tarczyna; 6.) Wsi Komorniki; 7.) Ruda; 8.) Z części wsi Kotoryce, do tegoż klucza należącey; 9.) Ze wsi Grzędy. 10) Woli Przypkowſkiey; 11.) Duki; 12.) Przypki; maią byc przed niżey podpisaną Kamerą J. K. Mci Woienną-Ekonomiczną na dniu 31. t. m. na lat trzy, to ieſt: od kwartału Trinitatis 1798. do tegoż czasu w roku 1801. ze wſzelkiemi do nich należącemi, i w anszlagu opisanemi użytkami w arędę wypuszczone, i na powtorną wyſtawione licytacyą; wzywaią ſię zatym wſzyscy ci, którzy maiąc za ſobą pewność i dobre pryncypia gospodarſkie, życzą sobie dzierżawy, aby ſię na wyżey wzmiankowanym terminie o godz: 10. zrana w rezydencyi Kamery J. K. Mci Woienno-Ekonomiczney ſtawili, i z offertą swoią oświadczyli ſię; z zapewnieniem, iż dobra te podług ſtoſunku okoliczności wypuszczone im będę. — Dan w Warszawie dnia 18. Maja 1798. roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Podaie ſię do wiadomości, iż od S. Jana roku teraźnieyszego rożne Sklepy i Pomieszkania do Ekonomii Miaſta należące do naięcia są, iako to:— 1.) Pod ratuszem ſtarego miaſta rożne Sklepy.— 2.) W kamienicy przy nowo-mieyſkiey bramie pod Nr. 161. całe drugie piętro i na dole duża ſzynkownia.— 3.) Cała kamienica przy nowo-mieyſkiey bramie pod Nr. 164. będąca; niemniey i Sklep tamże.— 4.) W kamienicy przy nowomieyſkiey bramie pod Nr. 169. będącey całe 1wsze piętro.— 5. W kamienicy na rynku ſtarego miaſta pod Nr. 179. będącey na 1wszym piętrze 5. pokoi z kuchnią i piwnicą; iako też i całe 2gie piętro z kuchnią i piwnicą.— Chcący takowe naiąć, mogą ſię każdego czasu względem ceny komornego w Ekonomii mieyſkiey zainformować.

Gdy na trzecim terminie Licytacyinym dzierżawy Kempy Saſkiey do miaſta Warſzawy należącey doſtateczney ſummy nie ofiarowano; Podaie ſię zatym do wiadomości, iż do Licytacyi wspomnioney dzierżawy 4ty termin na dzień 26. Maja roku ter: z rana o godzinie 9tey na ratuszu ſtaro-mieyſkim wyznaczony zoſtał; na którym naywięcey ofiaruiący, dzierżawę wſpomnioney Kempy za naſtąpić maiącą aprobacyą kamery J. K. M. otrzymać ma; dodaie ſię i to, iż na namienionym trzecim terminie pewny konkurent za pierwsze 3. lata po 700, a za drugie 3. lata naſtępuiącę po 800. Talerow rocznie ofiarował; od ktotego to podania na czwartym terminie Licytacya zaczynać ſię będzie. Dan w Warszawie dnia 15. Maja.

Magiſtrat J. K. Mci M. Warszawy.

TABELLA

Generalna ceny zboż w znacznieyszych Miaſtach Departamentu Warszawſkiego Kameralnego z mieſiąca Kwietnia 1798. roku.

Inspekcya Konsyliarza Poborowego. / Nazwiſka Miaſt.	Na miarę Berlińſką. Pszenicy. Winspel. R.	gr	Zyta. Winspel. R.	gr	Jęczmienia. Winspel. R.	gr	owsa Winspel. R.	gr	Grochu. Winspel. R.	gr
Inspekcya Łęczycka.										
1. Gombin - - - -	31	—	22	12	13	—	13	12	29	12
2. Kłodawa - - -	31	—	22	—	14	12	18	—	30	—
3. Kutno - - - -	30	—	23	—	14	16	13	12	31	—
4. Łęczyca - - -	33	—	23	—	14	—	12	—	32	—
Inspekcya Łowicka.										
1. Głowno - - -	28	—	21	—	18	—	11	—	—	—
2. Inowłodz - - -	30	—	21	—	18	—	11	—	—	—
3. Łowicz - - - -	24	—	16	—	14	—	10	—	12	—
4. Rawa - - - -	25	—	20	—	17	—	10	—	12	20
Insp: Warszawſka.										
1. Biała - - - -	36	—	22	20	14	—	12	—	20	—
2. Błonie - - - -	35	—	23	—	17	—	14	—	24	—
3. Czerſk - - - -	24	—	16	—	16	—	9	—	20	—
4. Gora - - - -	36	—	20	—	18	—	16	—	—	—
5. Goszczyn - - -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Grodziſk - - -	40	—	20	—	12	—	10	—	—	—
7. Groiec - - - -	35	—	20	—	16	—	13	—	24	—
8. Iłow - - - -	37	—	27	—	22	—	16	—	30	—
9. Mogielnica - -	36	—	20	—	16	—	13	—	32	—
10. Mszczonow - -	38	—	22	—	16	—	15	—	26	—
11. Nadarzyn - - -	32	—	20	—	16	—	11	—	—	—
12. Nowemiaſto - -	36	—	20	—	14	—	12	—	24	—
13. Nowydwor - -	30	—	24	—	22	—	18	—	34	—
14. Piaseczno - -	36	—	22	—	18	—	14	—	32	—
15. Przybyszew - -	37	12	20	20	18	18	16	16	33	8
16. Sochaczew - -	27	—	21	—	16	—	11	—	30	—
17. Tarczyn - -	36	—	22	—	17	—	13	—	26	12
18. Warka - - -	30	—	18	—	16	—	12	—	31	—
Miaſto Warſzawa z Przedmieściami, Pragą i Skaryszewem	32	12	12	10	16	4	10	8	30	19

DONIESIENIA.

JW. Adam *Podſilipſki* Podkomorzy Halicki.— Pałaiąc duchem ſprawiedliwości, i przywiązania, do współkrewnych swoich, gdy ſiedząc do tego momentu w Janikowie (i zabrawszy Sukcessyą po s. p. JW. Leonardzie Prokopowiczu Opacie Sieciechowſkim) nie może ſię doczekać do podziału współkonsukcessorow swoich, uwiadomia przeto przez publiczne Gazety wszyſtkich należących niegdy JW. Leonarda Prokopowicza Opata Sieciechowſkiego aby ſię ſtawili przed S. Janem w roku teraźnieyszym 1798. w Janikowie do podziału sukcessyi, a mianowicie gotowych pieniędzy, ſreber ſtołowych, koni, bydła, i innych mobiliow, gdyż w przypadku nie ziechania sobie winę przypiszą, albowiem donoszący na S. Jan wynieſie ſię z tych ſtron. Datum w Janikowie 20. Maja 1798.

Aus dem Nachlaſz des hier verſtorbenen Kauffmanns Kaul, *werden in deſzen Magazin in der Damm Hirsch Strasze Nro 622. am 5ten des Künftigen Junii Monats und die ſolgende Tage von 9. bis 12. Uhr vormittags und 3. bis 6. Uhr Nachmittags verschiedene Waaren; als: Cortex Chinæ, Pimento, Reisz, Englischer Sanſ, Gummi Gutta, Cinober in Crudo, Lacmus, Pecco Thee, Grosz Median Papier, Chocolade, Burgunder, Champagnier, Muscat und Rhein Wein, alter Unger Wein, Mallaga, Rother Wein, Chateau Margeau genannt, Franz Wein in Bouteillen, Arac, Wein Eszig; Wage Balken und Gewichte, in groszen und kleinen Partheyen an dem Meiſtbiethenden gegen gleich baare Bezahlung in Courrant Gelde verkauſt, welches dem geehrten Publico zur beliebigen Nachricht bekannt gemacht wird.*

Z maiątku po śmierci nieboszczyka *Kaul* Kupca Warszawſkiego pozoſtałego, w magazynie w ulicy Daniełowiczowſkiey pod Nrem 622. ſytuowanym, dnia 5. przyszłego mieſiąca Czerwca i dni naſtępuiących, z rana od od 9. do 12. a po obiedzie od 3. do 6. godziny różne towary. iako to: Cortex Chinæ, Pimento, Ryż, Muſztarda Angielſka, Gummi Gutta, Cinober in crudo, Lakmus, Pecco Herbata, papier Rygałowy, Czekolada, Burguńſkie, Szampańſkie, Muszkatowe i Ryńſkie wino, ſtare wino Węgierſkie, Malaga, czerwone wino Chateau Margeaux zwane, Francuzkie wino w butelkach, Arak, ocet winny, wagi, balki, gwichty, w części i ogule więcey daiącemu za gotowe w grubey monecie pieniądze przedawane będą, o czym Prześwietney Publiczności donosi ſię.